

Tiibetin rukousnauha

- koru porukalle-

Lahden ammattikorkeakoulu
Muotoiluinstituutti
Muotoilun koulutusohjelma
Taideteollisuuden suuntautumisvaihtoehto
Koru- ja hopeamuotoilu
Opinnäytetyö
Elli Saarinki
Kevät 2008

Lahden Ammattikorkeakoulu
Muotoiluinstituutti
Muotoilun koulutusohjelma
taideteollisuuden sv

Koru- ja hopeamuotoilun opinnäytetyö, 44 sivua
Kevät 2008

Elli Saarinki: Tiibetin rukousnauha - koru porukalle

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyön lähtökohtana on ollut Tiibet ja prosessin aikana tapahtunut matka Tiibettiin. Työn ja aiheen muodostumiseen on vaikuttanut kiinnostus Tiibetin buddhalaisuuden muovaamaan kulttuuriin.

Aihetta on ennen matkaa lähestytty tutkimalla tiibetiläistä buddhalaisuutta ja uskonnon läsnäoloa tiibetiläisten arjessa. Rukous näkyy ja uskonto ohjaa elämää Tiibetissä. Buddhalaisuuteen liittyvää rukousta lähestyttiin tutustumalla tiibetiläisiin rukousmyllyihin, rukousnauhoihin ja -lippuihin. Näiden kautta tutkittiin rukousteemaa yleisemmällä tasolla, uskontojen ulkopuolella. Rukousta ja buddhalaisuutta tutkittiin ja käsiteltiin välineenä hyvän leviämiseen.

Matkan ja aiheen käsittelyn pohjalta syntyi yli seitsemän metriä pitkä rukousnauha, jonka ideana on yhteisöllisyys ja hyvän leviäminen ihmisten välillä. Hopeasta, keramiikka- ja puuhelmistä koostuva nauha on jaettavissa kuuteentoista kaulakorun mittaiseen osaan. Lopputuotteen syntyyn on vaikuttanut ennalta arvaamaton rakutekniikka, jonka tulokset vaikuttivat helmiin ja nauhan värimaailmaan. Tummat, ruskeat ja harmaat savihelmet yhdessä osin patinoitujen hopeahelmien kanssa muodostavat rauhallisen maanläheisen kokonaisuuden.

Tehdyn matkan jälkeen Tiibetin tilanne Kiinan miehittämänä kärjistyi väkivaltaisiksi mielenosoituksiksi. Maailmalla katseet kääntyivät syyttävästi Kiinaa kohti. Vuoden 2008 Pekingin olympialaiset pitivät yllä länsimaiden kiinnostusta Kiinan ihmisoikeustilannetta kohtaan. Opinnäytetyöstä tuli sattumalta myös ajankohtainen kannanotto Tiibetin vapautumisen puolesta.

Avainsanat: Tiibet, Tiibetin buddhalaisuus, rukous, rukousnauha, rakukeramiikka

Lahti University of Applied Sciences
Institute of Design
Department of Design
Applied Arts

Jewellery and object Design, Thesis, 44 pages
Spring 2008,

Elli Saarinki: Prayer beads from Tibet - Jewellery for group

ABSTRACT

My thesis work has been inspired both by Tibetan Buddhism and a journey to Tibet I took during the process of making this work. Prior to my journey, I researched the religious climate of Tibet, primarily the Buddhist religion which affects many facets of quotidian life. I examined prayer wheels, flags and beads, and kept in mind the primary notion behind Tibetan prayer – that is, the spreading of good.

Following my trip, my ideas and what I had seen evolved into this thesis work, presented as my prayer beads. The final product is over seven meters long, made of raku ceramic, silver and wooden beads. The chain of beads can be divided into 16 parts, referencing the idea of spreading good thoughts between people. Earth-tones in the ceramic beads, together with patinated silver, lend a peaceful and down-to-earth feel to this work.

After my journey, the political situation in Tibetan areas in China intensified. Peaceful demonstrations turned into violent riots. In the rest of the world people started to focus on this scene and make accusations against China. China is now under observation for its unethical human rights as Beijing prepares to host the 2008 Olympic Games. Unexpectedly, my thesis now has more significance as a manifestation of solidarity for Tibet and its people.

Key words: Tibet, Tibetan Buddhism, prayer, prayer beads, raku ceramics

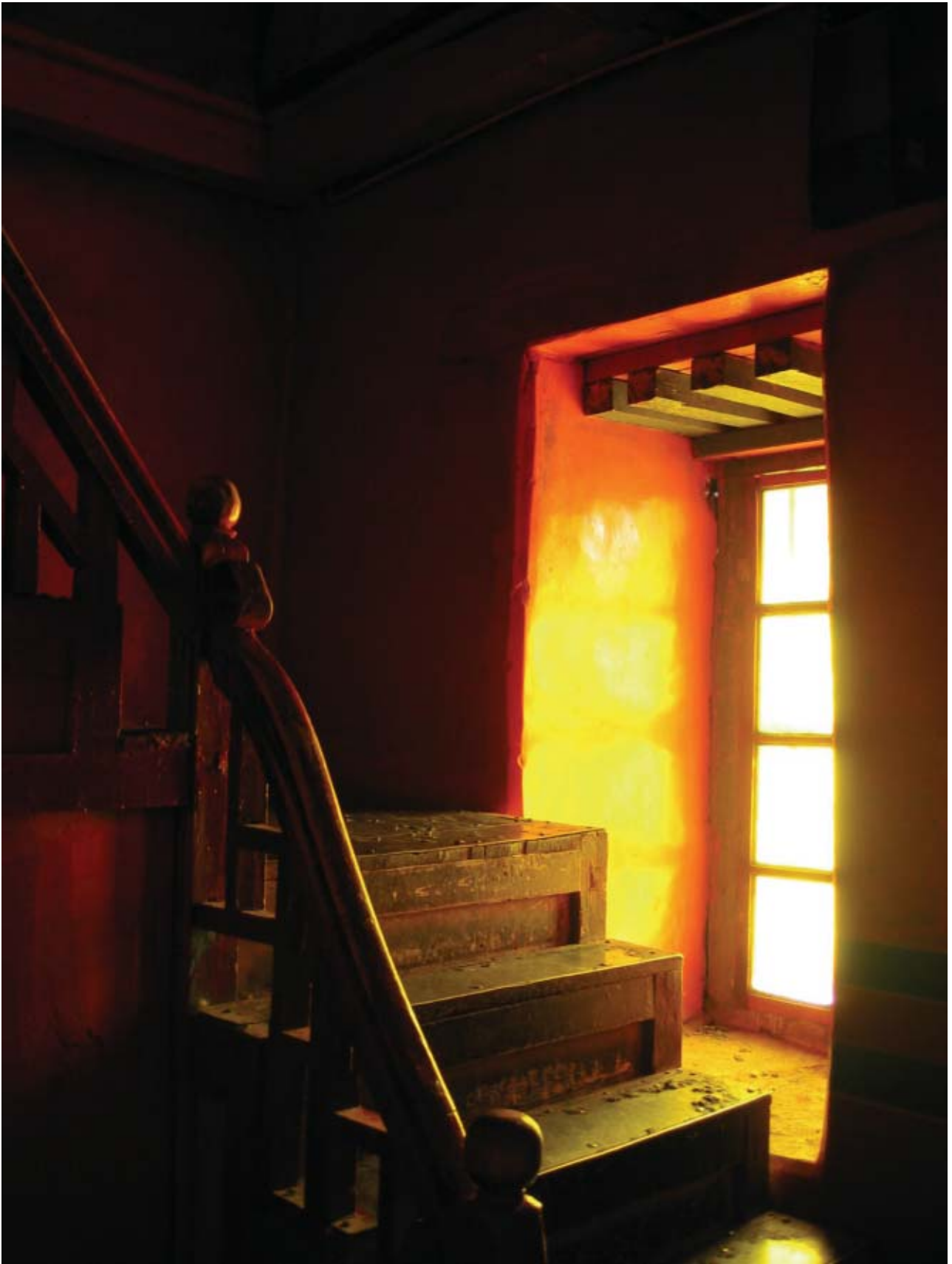
Laatikoita, joissa säilytetään buddhalaisten luostareissa pyhiä kirjoituksia.

Sisälto

1	Johdanto.....	7
2	Mystinen Tiibet	
	2.1 Tiibet menneestä nykypäivään.....	8
	2.2 Turistina Tiibetissä.....	10
3	Tiibetin rukous	
	3.1 Buddhalaisuus Tiibetissä.....	12
	3.1.1 Rukousmyllyt, mani chos-'khor.....	14
	3.1.2 Rukousliput, Lung Ta.....	16
	3.1.3 Rukousnauhat, mala.....	18
	3.2 Rukouksen välineellistämisestä.....	19
4	Matkakirja rukousnauhana.....	20
5	Hyvä kiertää ihmiseltä ihmiselle	
	5.1 Rukous yleismaailmallisena ideana.....	24
	5.2 Koru viestijänä – koru rukouksen välineenä.....	25
6	Ajatuksista helmiksi – helmistä nauhaksi	
	6.1 Päätös lopullisesta teoksesta – rukousnauha.....	26
	6.2 Luonnokset ja kokeilut – tekniikat ja materiaalit.....	27
	6.2.1 Rukousnauha palasista – jakajahelmet nuudeleista.....	28
	6.2.2 Keramiikka – rakusavesta pikkuhelmiä.....	29
	6.2.3 Puu - lopullisia valintoja.....	30
	6.2.4 Hopeahelmet - ikkunoita Tiibetiin.....	32
7	Rukousnauhasta kaulakoruja porukalle.....	34
8	Jatkokehittelyn mahdollisuudet.....	38
9	Yhteenvedo prosessista, onnistumisen ja oman työn arviointia.....	41
	Lähteet.....	42

1 Johdanto

Opinnäytetyöni on ollut prosessi, jonka alkusysäyksestä oli matkasuunnitelma Kiinaan ja Tiibetiin. Matka toteutui keskellä prosessia ja muotoilutyölläni oli lupa ja tarkoitus muokkautua matkan ansiosta ja sen seurauksena. Tiibet oli kiinnostanut minua jo kauan ennen matkasuunnitelmaa buddhalaisuuden värittämän omalaatuisen kulttuurin ja historian takia. Buddhalaisessa uskonnossa ja filosofiassa minua kiinnostaa sen yksinkertainen ajatus, että hyvyys tuottaa hyvyyttä, ja että rauhan voi saavuttaa myötätunnolla ja ajattelemalla omien tekojen syitä, seurauksia ja motiiveja. Buddhalaisuuteen kuuluu suvaitsevaisuus, väkivallattomuus ja myötätunto kaikkia olevaisia kohtaan. Dalai-lama sanoo: *”Myötätunto on globaali välttämättömyshyödyke, mielenrauha on koko ihmiskunnan perustarve* (Dalai-lama, 2002, 22).

Mietin, mikä tiibetiläisessä elämässä poikkeaa omastamme. Buddhalaisuus ohjaa tiibetiläisten arkea, määrittää ihmisten ajattelua ja vaikuttaa elämän kaikilla osa-alueilla. Tutkin tiibetiläisten uskonnollisuutta konkreettisesti, Tiibetissä käytettävien rukoiluvälineiden kautta. Esineiden kautta on ehkä helpompi lähestyä aihetta, mikä liittyy syvästi henkisyteen. Opin-

näytetyöni aiheeksi muotoutui rukous ja sen idean tuominen korun tai esineen muodossa länsimaiselle korunkäyttäjälle. Ihmiset kaipaavat rauhoittumista ja hiljentymistä stressaavan ja kiireisen elämänrytmensä vastapainoksi. Buddhalaisuudessa rukousvälineitä, tulla, rukousmyllyjä, -lippuja ja -nauhoja käytetään rukoilemiseen muiden ja maailman, hyvyyden puolesta. Alkusuunnittelusta saakka olen suhtautunut matkaan osana opinnäytetyötäni, elävää prosessia, jonka toteutukseen ja etenemiseen kaikki tapahtuva, muutokset ja kokemukset vaikuttavat.

Opinnäytetyöni tarkoitus on auttaa mahdollisuuksiani jatkaa tulevassa ammatissani korusuunnittelijana, käsityöläisenä ja muotoilijana. Laajan projektin parissa työskentely ja vieraaseen kulttuuriin tutustuminen vaikuttaa oman paikkani hahmottumiseen - ei pelkästään korualan ammattilaisena, vaan yleisemmin yhteiskunnassa ja elämässä. Oppimisprosessissa koen haasteellisenä, miten pystyn tuomaan hyvin toisenlaiseen kulttuuriin ja meille vieraaseen uskontoon kuuluvista esineistä idean tänne ja muokkaamaan niiden pohjalta jotakin uutta merkityksellistä.

Mystinen Tiibet

TIIBET	autonominen alue Himalajan ja Kunlunin vuorijonojen välissä Kiinan kansantasavallassa. Kiinaksi Xizang, tiibetiksi Bödjul.
PINTA-ALA:	1221600 km, 2 as/km2
VÄKILUKU:	2,6 milj. asukasta (2000) 2/3 väestöstä tiibetiläisiä, loput kiinalaisia.
PÄÄKAUPUNKI:	Lhasa
HALLINTOALUE:	Xizang Zizhiqu, käsittää suurimman osan Tiibetin ylängöstä (n. 2 milj. km2), jonka keskip korkeus on 4500m. Kuiva ylängöilmasto.
PÄÄELINKEINO:	Karjatalous, tärkeimmät kotieläimet jakit, lampaat, vuohet ja hevoset. Runsaat mineraalivarat. (Factum, 2005, 279-280)

Tiibetin lippu. Sen hallussapitäminen on kielletty Tiibetin autonomisella alueella.

2.1 TIIBET MENNEESTÄ NYKYPÄIVÄÄN

Tiibet sijaitsee ylängöllä vuoristojen keskellä Himalajan pohjoispuolella. Maantieteellisen sijaintinsa, historiansa ja kulttuurinsa takia tiibetiläiset ovat pysyneet muusta maailmasta eristäytyneinä jo vuosisatojen, jopa -tuhansien ajan. Tiibetin uskonto on buddhalaisuus, jossa on runsaasti vivahteita alueella jo ennen buddhalaisuuden tuloa vallinneesta bö-n-uskonnosta. Bö-n on monimuotoinen uskonfilosofia, johon liittyy shamanismi ja animismi, luonnonvoimiin uskominen ja kaikkien olevien henkiin uskominen. (Choedon & Dawa, 1997, 64-65).

Kiinan kansantasavallan Kansan vapautusarmeijana tunnettu kommunistinen sotilasjoukko otti Tiibetin haltuunsa 1950-luvulla ja halusi sulauttaa Tiibetin Kiinaan. Kiinan aikeissa oli ottaa haltuunsa Tiibetin luonnonvarat ja rikkaudet ja muokata tiibetiläisistä kommunistihenkeen kuuluvaa työtätekevää massaa. 1959 Tiibetin uskonnollinen ja poliittinen johtaja 14:s Dalai-lama Tenzin Gyatso pakeni Kiinan aiheuttamia levottomuuksia Intiaan Dharamsalaan, jossa tänäkin päivänä toimii Tiibetin pakolaishallitus. Yli satatuhatta tiibetiläistä seurasi Dalai-lamaa maanpakoon Tiibetistä

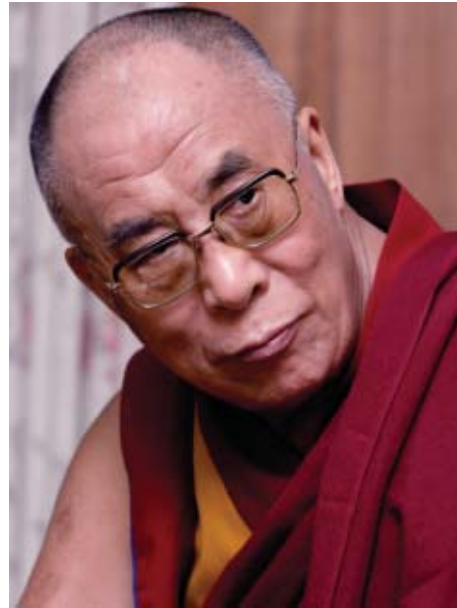
Intiaan ja pakolaisvirta jatkuu nykyisin Tiibetin epäoikeudenmukaisen ihmisoikeustilanteen vuoksi (Sillanpää, 2008, Helsingin Sanomat). Vaikka Tiibetillä on vuodesta 1965 ollut näennäinen autonomia, vallitsevat kiinalaisten säännöt nykyisen autonomisen Tiibetin alueella ja kiinalaisia rohkaistaan muuttamaan harvaan asuttuun Tiibetiin ja näin osallistumaan Tiibetin kulttuurin sekoittamiseen ja kadottamiseen. Autonomisen Tiibetin alueella asuu alle kolme miljoonaa tiibetiläistä, mutta eri puolilla Kiinaa tiibetiläisvähenmistöä on yhteensä noin kuusi miljoonaa. Kulttuurivallankumouksen johdosta Tiibetissä hävitettiin ja kiinalaistettiin vuosisatojen aikana vallinneita perinteitä luostari- ja koululaitoksesta maatalouteen ja lääketieteen harjoittamiseen. Munkkiyhteisöjä ja luostareita hajotettiin mielivaltaisesti, uskonnonharjoittajia vangittiin, kidutettiin ja tuhansia tiibetiläisiä katosi. Luostareita tuhottaessa on buddhalaista taidetta ja esineistöä otettu Kiinan haltuun mittaamattomasta arvosta. Dalai-laman kuvan hallussapidosta Tiibetissä joutuu tänäkin päivänä vankeiluun ennalta määräämättömäksi ajaksi.

”Jos asioiden annetaan jatkua, kuten ne jatkuvat, Tiibetin kulttuuri ja kansa ovat pian lopullisesti tuhottuja. Mikään ei pitele Tiibetin kiinalaisia ylivaltaisia: he ovat tuomari, valamiehistö, vanginvartija ja pyöveli samassa persoonassa. Tuomiot ja rangaistukset ovat umpimähkäisiä, nopeita, iljettäviä ja täysin armottomia ja peruuttamattomia. Kiinan kansantasavallalla on hallussaan maailmanennätys, mitä tulee pieneenkin erimielisyyden ilmauksen rankaisemiseen julmalla, taipumattomalla ja vastaansanomattomalla tavalla.” (Revel Jean-Francois & Ricard Matthieu 2000, 222).

Dalai-lama pyrkii rauhanomaiseen, keskustellen sovittavaan ratkaisuun Kiinan kanssa. Realistisesti Dalai-lama ei yritä saavuttaa Tiibetille itsenäisyyttä, vaan demokraattista autonomiaa. Kiina ei suostu neuvottelemaan, joten tilanne Tiibetissä vaikuttaa mahdottomalta. Dalai-lama on ensimmäisenä tiibetiläisenä johtajana tullut tunnetuksi maailmalla rauhaa ja väkivallattomuutta korostavan sanomansa vuoksi. Iäkäs Dalai Lama on ymmärtänyt, että valtioiden eristäytyminen ei kaupankäynnin vuoksi ole enää mahdollista ja hän kiertää luennoimassa ympäri maailmaa rauhasta, kunnioituksesta ja myötätunnosta. Hän tapaa eri maiden johtajia saaden heiltä kannustusta ja tukea Tiibetille, mikä ärsyttää Kiinaa ja aiheuttaa aika ajoin närää Kiinan ja joidenkin maiden suhteille.

Yllättäen 10. maaliskuuta, jolloin on Kiinan Tiibetin valtaamisen vuosipäivä, muutama viikko matkalta paluuni jälkeen, tiibetiläiset alkoivat osoittaa mieltään Lhasassa kiinalaisia vastaan. Tiibetiläiset eivät olleet vastustaneet kiinalaishallintoa yhtä laajasti ja näkyvästi lähes kahteenkymmeneen vuoteen. Rauhallisina alkaneista mielenosoituksista äityi suurempia mellakoita Kiinan tiibetiläisalueilla. Tietävästi useita kymmeniä tiibetiläisiä on kuollut kiinalaisten ja tiibetiläisten kahakoissa, myös kiinalaissotilaiden luodeista. Olin yllättynyt ja järkyttynyt projektiinikin vaikuttavista uutisista, matkallani Tiibet oli näyttänyt tarumaisena menneen ajan maana, eikä tulevista kahakoista näkynyt merkkiäkään.

14:s Dalai-lama Tenzin Gyatso asuu Intian Dharamsalassa.

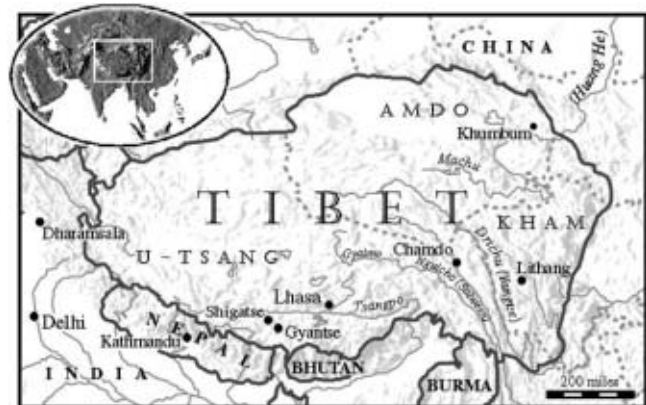
Tänä vuonna pidettävien Pekingin olympialaisten takia maailman katseet ovat kääntyneet Kiinaan ja Kiina syyttää levottomuuksista Dalai-lamaa ja hänen ”yllyttämäänsä kannattajajoukkoa”. Dalai-lama on yrittänyt rauhoitella kahakointeihin yltyneitä tiibetiläisiä ja kehottaa heitä edelleen väkivallattomaan toimintaan. Dalai-lama ei kannata edes tiibetiläisten ja ihmisoikeusjärjestöjen ajamaa (mm. Amnesty International) Pekingin olympialaisten boikotointia. Monet valtionpäämiehet suosittelevat tällä hetkellä olympialaisten avajaistilaisuudesta pois jättäytymistä kannanottona Tiibetin puolesta. EU:ssa yhteistä päätöstä asiasta ei ole tehty. Pääministeri Matti Vanhanen on jo ilmoittanut mukanaolonsa olympialaisten avajaisissa, mikä on aiheuttanut kiistaa eduskunnassa (Astikainen, 2008, Helsingin Sanomat).

Olympiatuli kiertää maailmalla eri kaupungeissa mielenosoitusten saattelemana. Silti ihmiset, päättäjät ja YK ovat neuvottomia: Kiina tuntuu olevaan liian vaikuttava mahti kenenkään pysäytettäväksi. Mikä saisi Kiinan antamaan oikeuden tiibetiläisille elää elämäänsä omalla tavallaan, rauhassa, toteuttaa uskontoaan, tunnustaa uskonnollinen johtajansa ja saamaan vapauden Kiinan mahdista?

2.2 TURISTINA TIIBETISSÄ

Ystäväni opiskelee Itä-Aasian tutkimusta, kiinan kieltä ja kulttuuria Helsingin yliopistossa ja hänen lähdettyään vaihto-opiskeluun Pekingiin, minulle avautui mahdollisuus lähteä tutustumaan sekä maailman väkimmäiseen valtioon että sen hallinnoimaan Tiibetiin. Hankin lentoliput Kiinaan ja aloimme suunnitella yhteistä matkaa junalla Pekingistä Tiibetiin.

Ennen matkaa tuskastelin, miten oikeutan itselleni Tiibetiin matkustamisen. Mikä ylipäättään oikeuttaa minut matkustamaan minnekään tässä maailmantilanteessa, jossa jokaisen meistä jo tulisi ottaa huomioon kulutus- ja ympäristövaikutuksensa ja osata luopua? Kulutuksen seuraukset, tulevat muutokset ja tuhot, mutta samalla vaikutusmahdollisuudet ovat kuitenkin jo hyvin tiedossa. Minulla oli halu tutustua Tiibetiin, ja sen kulttuuriin tutustumisen kautta löytää jotakin itsestäni. Liittämällä matka opinnäytetyöhöni, minulla on mahdollisuus jakaa kokemuksiani ja tuoda Tiibetistä tänne jotakin tärkeää. Olkoon se vaikkapa käsin kosketeltava teos, joka edistää (mielen)rauhaa ja muistuttaa hyvydestä.

Keväällä 2006 Kiinasta Tiibetiin valmistui rautatieyhteys. Junaradan korkein kohta on yli 5000 m ja maisemat ovat upeita. Osa tiibetiläisistä kokee rautatien uhkana omalle vanhalle kulttuurilleen. Tiibetin pelätään kiinalaistuvan, koska kiinalaiset ja kasvava määrä länsimaisia turisteja voivat nyt matkustaa Pekingistä Tiibetiin kahdessa vuorokaudessa. Rautatie auttaa Kiinan taloutta sen pyrkimyksissä kuljettaa Tiibetin luonnonvaroja sekä kulttuuriaarteita yhä tehokkaammin Kiinan kasvaville markkinoille. Radan sosiaaliset ja ympäristövaikutukset ovat moninaiset. (Buckley, Chris, 2007,

Potala. Dalai-laman entinen asuinsija Lhasassa. Nykyinen turistinähtävyys, museo ja pyhiinvaelluskohde

48, Lhasa) Häpeäkö olla se Tiibetin kaunista kansaa ja vuorimaisemia pällistelevä länsimaalainen turisti, joka käyttää tuota ristiriitaista junarataa, ja jonka rahat ehkä kuitenkin päätyvät kiinalaisten tileille? Kun Dalai-lamalta kysyttiin mielipidettä, mennäkö, vai eikö mennä turistina Tiibetiin, hän vastasi: *"Yes, go to Tibet and see as much as you can. Then, tell the world."* (Buckley, 2006, VIII) Työni avulla minulla on mahdollisuus "kertoa maailmalle".

Vietin Tiibetissä kaksi viikkoa helmikuussa 2008. Matkustimme menen tullen junalla Pekingistä Lhasaan. Tiibet ei sovi luksusta hakevalle, olot ovat vaatimattomat ja omatoimimatkan järjestäminen Kiinassa on hankalaa, vaikka mukana olisikin joku kiinankielen taitoinen. Kiinalaiset vaativat Tiibetiin matkustavalta erityistä lupaa; luvat ovat ilmeisesti vain kiinalaisten rahastuskeino. Lupia emme byrokratian hitauden vuoksi saaneet hankittua ja matkustimme uhkarohkeasti ilman. Olimme kuulleet, että luvan hankkineet eivät olleet saaneet merkintää passiin tai erillistä paperia. Ei kukaan meiltäkään missään vaiheessa lupia kysynyt. Ju-

naliput hankittiin mustan pörssin kautta, koska niiden hankinta lipputoimistosta osoittautui mahdottomaksi. Talvisin Lhasan ylängöllä paistaa joka päivä aurinko. Lähempänä taivasta valo on kirkas ja loistava ja se lämmittää. Yöllä pakkanen voi laskea -20 asteeseen, mihin paikalliset ovat tottuneet. Taloja ei lämmitetä ja suomalaisittain lämpimiin huoneisiin tottuneelle yöt tuntuivat kalseilta. Pakon sanelemina löysimme hotellin, jossa oli lämmitys ja lämmin vesi. Talvella matkustuksessa hyvänä puolena on turistien vähäinen määrä. Kaupunki on täynnä tiibetiläisiä pyhiinvaeltajia, eikä muita länsimaalaisia juuri näy. Huonona puolena on kylmyys ja se, että monet turisteille tarkoitetut palvelut ovat kiinni. Tiibetiin matkaavan pitää huomioida myös korkeudesta johtuva vuoristotauti. Tauti voi iskeä kenelle tahansa ohueen ilmaan tottumattomalle ja se voi olla hengenvaarallinen. Itse vältyin taudilta, mutta suurimalla osalla turisteista joitakin oireita ilmaantuu junamatkalla ja perillä Lhasassa, 3600 metrin korkeudessa.

3 Tiibetin rukous

3.1 BUDDHALAISUUS TIIBETISSÄ

”Buddhalaisuutta ei välttämättä tarvitse harjoittaa minkään tiettyjen välineiden tai tekniikoiden avulla.

Rukoileminen voidaan käsittää buddhalaisuudessa prosessiksi, jossa ihmisen itsetuntemus syvenee ja mahdollistaa kehittymisen ihmisenä. Päämääränä on valaistuminen ja kärsimyksestä vapautuminen. Rukouksen, mantrojen toistelun tarkoitus on rauhoittaa mielen pinnalliset liikkeet ja sallia näin mielen tarkastelu sinällään.” (Revel J-F. & Matthieu Ricard 2000, 53).

Tiibetissä uskonnon harjoittaminen on esillä jokaisessa päivässä ja elämä rakentuu sen ympärille. Tiibetiläiset eivät tee lomamatkoja huvikseen, heidän matkansa ovat pyhiinvaelluksia. Tiibetin pääkaupunki Lhasa on pyhin kaupunki ja sinne matkataan tuhansien kilometrien takaa. Muita pyhiinvaelluspaikkoja ovat luostarit eri puolilla Tiibetiä ja esimerkiksi pyhä Kailas-vuori ja Namtso-järvi. Tiibetin nähtävyydet länsimaisillekin kävijöille ovat nimenomaan noita pyhiinvaelluspaikkoja. Jokaisessa luostarissa, joita on ollut yli 6000 eri puolilla Tiibetiä, pyhiinvaeltajat kävelevät ensin koran, joka on luostarialueen kiertävä pyhä reitti. Reitille kiinnitellään värikkäitä rukouslippuja, matkalla poltetaan suitsukkeita ja tuoksuvia yrttejä, ja heitellään ilmaan paperisia rukouslappusia. Luostareissa, pienimmissäkin, on useita temppelihuoneita, joissa voi olla kymmeniä pyhiä patsaita, joista jokaisen eteen pyhiinvaeltajat jättävät almuina rahaa, ruokaa tai muita symbolisia lahjoja. Tiibetissä monet ihmiset ovat omistautuneet uskonnon harjoittamiseen kokonaan. Munkkien ja nunnien lisäksi on pyhiinvaeltajia, jotka elävät almujen varassa kiertäen päivästä toiseen pyhiä reittejä heittäytyen maahan joka askeleella.

Nykyiseen länsimaiseen moderniin elämäntapaan on mahdollista ja sallittua ottaa käyttöön ajatuksia buddhalaisuudesta. Pääasia on yksinkertaisesti ihmisten onnellisuuden lisääminen. Buddhalaisuudessa keskeinen ajatus on, että elämä on kärsimystä. Kärsimyksen aiheuttaa elämänjano, jonka voidaan ajatella olevan mate-

rian, ystävien, aseman, tai vaikkapa kauneuden ja elinlän haalimista. Ahneus ja haluaminen ovat kärsimystä, koska mikään maallinen ei tuota pysyvää tyytyväisyyttä ja onnea. Buddhalaisuudessa korkein päämäärä on elämänjanon aiheuttamasta kärsimyksestä, jälleensyntymisestä irtipääseminen - valaistuminen.

Tiibetin buddhalaisuuteen liittyy paljon monimutkaisten tekstien opiskelua ja aikaa vieviä harjoituksia, jotka vaativat elinikäisen paneutumisen. Tärkeää on opettajan ja oppilaan välinen vuorovaikutus; Buddhan opit leviävät harjoittajille opettajien omien kokemusten kautta. Yksinkertaistettuna buddhalaisuuden harjoittaminen on karman lain mukaan toimimista, oikein toimimista. Karman mukaan teot edellisissä elämissä vaikuttavat tähän hetkeen, tämä hetki vaikuttaa seuraaviin elämiin. Buddhalaisuudessa elämän ajatellaan jatkuvan kuoleman jälkeen seuraavassa elämässä, joka ansaitaan toimimalla hyvin tässä elämässä. Hyvin toimiminen, myötätunto, muiden elämien arvostaminen ovat tärkeitä periaatteita, mitä länsimaisetkin voisivat buddhalaisuudesta lainata.

Oletuksenani ennen matkaa oli, että Tiibetissä ihmiset eivät ole niin stressaantuneita kuin länsimaissa, ja että he ovat tyytyväisempiä vähempään materiaan ja ehkä siksi onnellisempia. Odotin lapsellisen innostuneena huokuuko tiibetiläisten olemuksesta jokin suurempi mielenrauha. Matkalla olimme Lhasassa ja syrjäisemmällä maaseudulla, tutustuimme paikallisiin ihmisiin kaduilla ja luostareissa. Ensivaikutelma Tiibetistä oli minulle vahvan tunnelman aiheuttama liikutus, jonka koin kävellessäni Lhasan, tiibetiläisten pyhimmän kaupungin keskellä. Pysähdyin vaikuttuneena katselemaan, kun ihmiset, ikään ja varallisuuteen katsomatta kävelivät pyhimmän, Jokhangin temppelin ympärillä kiertävää koraa, pyhiinvaellusreittiä. Ainakaan vielä uskonto ja sen harjoittaminen ei näyttänyt olevan menneisyyttä Tiibetissä. Tiibetiläisyys esittäytyi minulle ihmisten olemuksessa äärimäisenä ystävällisyytenä ja lämpönä. Turistille Tiibet on todella ihmeellinen ja ih-

Jokhangin temppli Lhasan keskustassa. Jokhang on Tiibetin budddalaisten pyhiinvaellustakohteista tärkein.

miset, punakaapuiset munkit ja rukousmyllyjä pyörittävät mummot ovat itsessään nähtävyyksiä.

Matkalla tutustuin mm. tiibetiläiseen perheeseen, joka oli kotoisin parintuhannen kilometrin päästä. Nuori pari, heidän lapsensa ja vanhempansa olivat lomalla käymässä läpi Lhasan ja sen lähiympäristön tärkeitä pyhiinvaelluskohteita. Kohtasimme heidät, kun kiipesimme erästä vuorenrintettä etsiessämme erästä muinaista temppliä. He ottivat meidät mukaansa ja saimme nähdä kuinka tempelikierros tapahtuu: jokainen rakennus, jokainen huone kierretään myötäpäivään, palaviin voilamppuihin lisätään voita pienistä muovipusseista ja kaikkien patsaiden eteen jätetään rahaa tai muita almuja. Luostari- tai tempplialue koostuu aina monista erillisistä rakennuksista, joista jokaisessa on Sakyamuni Buddhan ja Bodhisatvojen, valaistuneiden opettajien patsaita, tai pyhiä vanhoja tekstejä värikkäissä lokerikoissa. Huoneet ovat hämääriä ja niissä tuoksuu suitsuke ja jakinvoilamput, ja yleensä jokaista vartioi tummanpunaiseen kaapuun pukeutunut toisinaan mantroja laulava munkki.

Totuus tiibetiläisten näennäisestä vapaudesta valkeni minulle vasta kotiinpaluuni jälkeen, kun kuulin rajuisista mellakoista ja kiinalaissotilaiden toimista Lhasassa ja eri puolilla Tiibetia. Paikan päällä ihmisten erikoisia toimia ihmetellessä sai helposti mielikuvan, että tiibetiläiset ovat saaneet säilyttää uskontonsa ja saavat harjoittaa sitä esteettä. Vaikka näin Lhasassa myös kiinalaisten rumia möhkälemäisiä rakennuksia, joita vahtivat aseistetut ovivahdit ja kävin kylmän oloisella kiinalaisalueella, olin silti paikan päällä ihmyksestä sekaisin ja lapsellisen liikutuksen vallassa. Vasta kotona kuultuani uusimpia Tiibet-uutisia, tajusin mistä kiinalaisten vankeiloissa vuosikymmeniä istuneet munkit ja nunnat puhuvat, miten paljon tiibetiläisiä yhä pakenee vuorten yli Intiaan. Luostareissa olevat munkit toimivat oikeastaan museovahteina, he eivät saa tunnustaa uskoaan, eivätkä rauhassa opiskella buddhalaisuutta. Kiinalaiset arvostavat tiibetiläisiä luostareita siksi, että ne vetävät turisteja puoleensa, mutta tosiasiaa Kiina pelkää luostareita ja siellä tapahtuvaa poliittista liikehdintää Tiibetin vapautumisen puolesta (Härkönen 2008, Helsingin Sanomat).

3.1.1 RUKOUSMYLLYT, MANI CHOS-'KHOR

Rukousmyllystä sain alun perin idean opinnäytetyöni rukousaiheeseen, kun näin niitä pyörittäviä ihmisiä Tiibetistä kertovissa kirjoissa. Ennen Tiibetiin matkustamista odotin innolla ja epäuskoisena näkeväni rukousmyllyjä pyörittäviä ihmisiä. Rukousmylly on esine, mitä Tiibetin buddhalaisten edelleen näkee pyörittävän kädessään kaupungilla. Käsien pyöritettävissä myllyissä on yleensä puinen kädensija, varsi, jonka päässä yleensä messinkinen, kuparinen tai uushopeinen pakotuskoristein kuvioitu suljettu lieriö, jonka sisälle mahtuu rulla, joka on kirjoitettu tiiviisti täyteen mantraa ”Om mani padme hum”. Myllyä pyöritetään myötöpäivään kävellessä tai istuskellessa. Lhasan värikkäillä kauppakaduilla näkyi kymmenittäin rukousmyllyjen myyjiä ja korjajia. Ja melkein pä jokaisella Jokhangin koraa kävelevällä oli kädessään rukousmylly ja toisessa kädessä rukousnauha.

Pyhiinvaellusreittien varrella tai luostarien ovensuissa oli isompia, paikallaan pysyviä rukousmyllyjä, joihin kulkijat pistivät vauhtia ohi mennessä tai varta vasten pyhiinvaelluksella ollessaan. Näitä messinkisiä myllyjä saattoi olla peräkkäin kymmeniä tai satoja, kuten Potalan palatsia ympäröivällä pyhällä kierroksella. Joiden-

kin luostarien hämärissä temppelihuoneissa oli isoja, jopa yli metrin halkaisijaltaan olevia rukousmyllyjä, joita joku hurskas mummo saattoi seisoa pyörittämässä antaumuksella vaikka tuntikausia. Rukousmyllyjä näki harvemmin nuorten käsissä, joten myllyjen käyttö on saattaa olla katoavaa kansanperinnettä Tiibetissä.

Rukousmyllyssä tuntui tärkeintä olevan, että se pyörii. Materiaalilla, koolla tai myllyn muodolla ja laadulla ei tuntunut olevan väliä. Nitiseviin ja huonosti toimiviin myllyihin Tiibetissä laitettiin luistoksi jakinvoita. Minua rukousmyllyissä innostaa sen yksinkertainen ajatus hyvän leviämisestä myllyä pyörittämällä. Mekaaninen myllynpyöritysliike rauhoittaa pyörittäjän mieltä, mutta ajatus myllystä lähteivistä hyvistä säteistä on lohdullinen.

3.1.2 RUKOUSLIPUT, LUNG TA

Tiibetin ylängöt ovat kuivaa ja hiekkaista seutua, maa kovaa ja karua. Puita ei juuri Tiibetissä näkynyt. Maan ja vuorten väri oli ruskean ja harmaan punertavissa ja violeteissa väreissä apean kaunis. Suomalaiseen vehreyteen tottuneelle pelkät ruskeat maan värit aluksi hämmensivät, luntakaan ei edes talvella ole kuin satunnaisesti. Erään yön aikana Lhasaa ympäröiville vuorille satanut lumi oli puhdistavaa ja kaunista.

Jylhä harmaansävyinen vuorimaisema ja rukousliput kirkkaissa ja puhtaissa väreissään saivat aikaan upean kontrastin. Rukouslippuja kiinnitettiin onnea tuomaan kotien katoille, temppelien pyhiinvaellusreittien varsille, kivisten vuorten rinteille ja pyhille paikoille kaikkialla. Lhasan kauppakaduilla oli lukemattomia rukouslippukauppoja ja –kojuja. Rukoiluun liittyvien tarvikkeiden menekki tuntui olevan suuri. Syrjäisemällä kujalla Lhasassa törmäsimme miehiin, jotka painoivat värikkäisiin kankaisiin rukoustekstejä ja leikkasivat kankaista lippuja.

Rukouslippujen ripustamisen tarkoituksena on levittää rukousta, hyvää energiaa kaikkialle tuulen mukana. Lippuja viriteltiin usein korkeille tuulisille paikoille, että rukoukset ja toiveet leviäisivät paremmin. Harmittaa, etten tiedä mitä lipuissa lukee. Tiibetissä on oma kieli ja oma kirjoitus, kirjaimet ovat kauniita ja pehmeänmuotoisia. Hienoimmat liput olivat satiinia ja silkkiä, mutta yleensä paikalliset tyytyivät ohueen harsokankaaseen painettuihin lippuihin. Liput oli käsinpainettuja ja siksi hieman tuhruisia, mutta itseäni miellyttivät eniten nuo painoväristä sottaantuneet ohuet reunoista rispaantuvat puuvillaiset liput.

Joillekin pyhille paikoille, kuten luostareita kiertäville pyhiinvaellusreiteille värikkäitä lippuja oli kerääntynyt kasoittain. Liput näyttivät kauniilta uusina, kirkkaina, vapaana tuulella liehuvina. Tuuli ja aika riepottavat lippuja ja värit haalistuvat. Kulahtaneet liput lakkaavat heilumasta, kasautuvat epämääräisiksi likaisiksi kangasmöykkyiksi ja näyttävät maisemaan takertuneilta vessapapereilta ja roskilta. Tuhannet lippunauhat pensaiden oksiin takertuneina, repeytyneinä, maahan irronneina ja likaantuneina rakensivat omituista maisemaa vuorten katveeseen. Kauniin ja ylevänoloisen rukouslippumaiseman vieressä olikin tunkio. Tiibetiläisiä lippujen kuluminen ei näytä vaivaavan, koska uusia kiinnitetään vanhojen viereen vanhoja pois tieltä raivaamatta.

Näytti siltä, että Tiibetissä heitettiin roskat maahan muina miehinä, kuten Kiinassakin. Minua roskien heittäminen maahan hirvitti ja surulliset lippukasat vain korostivat lian ja jätteen näkymistä.

Mietin, mitenkähän se rukous sieltä rukouslippukasosta enää leviää, kun lipuista ovat kuluneet kirjoitukset pois, eikä tuulikaan enää riekaleita kauniisti liikuta.

3.1.3 RUKOUSNAUHAT, MALA

Tiibetiläisille rukousnauha näytti olevan yhtä tärkeä esine kuin meille kännykkä. Tosin nyky-Tiibetissä ei ole harvinaista nähdä munkkia, joka toisella kädellään räpeltää kännykkää, toisella rukousnauhaa. Rukousnauhan avulla lasketaan rukouksia. Mekaaninen rukousten laskeminen buddhalaisuudessa auttaa puhdistamaan mieltä ja keskittymään itse rukoukseen.

Tiibetin buddhalaisuudessa rukousnauhaa kutsutaan malaksi ja sen yleisimmin käytetty pituus on 108 helmeä. Syitä ja selityksiä helmien määrään on paljon, mutta yleisin selitys on inhimillinen: tarkoitus on resitoida 100 kertaa, kahdeksan ylimääräistä vain korvaavat mahdollisia laskuvirheitä. Tiibetissä rukousnauhojen materiaaleina käytetään puuta, korallia, kiviä ja luuta käyttäjän varakkuuden ja mieltymysten mukaan. Tiibetiläishelmissä on usein aloitushelmi ja nauha on jaettu isommin helmin 27 helmen pätkiin. Monet kiinnittävät usein rukousnauhaansa erilaisia merkityksiä sisältäviä ja itselle tärkeitä amuletteja: kulkusia, riipuksia ja nauhoja. (Dubin, 1987, 79-85).

108 helmeä nauhassa vastaa sataa mantraresitaatiota, eli mantran ääneen lausumista. Mantran toistaminen ei ole buddhalaisuudessa tyhjämpäväistä, vaan sen toistaminen auttaa mielen puhdistamisessa. Mantra tarkoittaa sananmukaisesti ”*se mikä suojelee mieltä harhaanjoutumiselta, henkiseltä sekaantumiselta*” (Ricard, 53, 1999).

Lhasassa tiibetiläisalueen kadunvarret olivat täynnä kokuja, josta sai erilaisia, uusia ja käytettyjä rukousnauhoja lukemattomista eri materiaaleista. Tiibetiläiset, munkit, nunnat ja maallikotkin näyttivät suosivan halpoja tummanruskeita puuhelmiä. Opin, että materiaalin laatua merkityksellisempää tiibetiläisille oli rukousnauhan aiempi käyttö. Nauhasta tulee sitä arvokkaampi, mitä kuluneempi ja mitä korkea-arvoisemman henkilön käyttämä se on.

Paikan päällä Lhasassa kuljin ”rukousnauhat silmissä”. Olin jo päättänyt tehdä rukousnauhan ja lähes pakkomielteisesti suunnittelin haalivani materiaaleja ja ideoita omaan nauhaani. Valinnanvaraa oli niin paljon, etten osannut pysähtyä mihinkään, halusin kaikkia ihania materiaaleja ja helmiä. Oli niin halpaakin. Tarkemmin nauhoja ja helmiä tutkiessani huomasin, että eivät ne niin ihmeellisiä olleetkaan. Monet olivat muovista ja halvannäköistä tuontikamaa Intiasta ja Nepalista. Aluksi toisistaan poikkeavan näköiset kojut alkoivatkin olla ihan samanlaisia, samoja tuotteita myytiin joka puolella. Katukauppiat olivat suuri osa elävistä tunnelmaa Lhasassa, mutta myyjät yli-innokkaana jopa häiritsivät kadulla liikkumista. Jo matkan aikana päätin tehdä rukousnauhastani erilaisen, kuin esikuvansa Tiibetissä - omannäköiseni.

3.2 RUKOUKSEN VÄLINEELLISTÄMISESTÄ

Tapasin Tiibetissä buddhalaisuuteen perehtyneen amerikkalaisen miehen. Mies oli viettänyt kuusi vuotta Intiassa luostarissa meditoiden. Hän palautti maan pinnalle meidät nuoret Tiibetin mystisyydestä innostuneet matkailijat. Hän muistutti, että toki suuri osa, kenties useimmat tiibetiläisistäkin ovat tapauskovaisia. He toistelevat kuuliaisesti uskonharjoituksiaan, koska niin perheessä on aina tehty, perinteiden vuoksi. Oivaltin, etteivät tietenkään rukousmyllyjen pyörittäminen, almujen ja uhrilahjojen jakelu ja mantrojen hokeminen sinänsä tee ketään sen jalommaksi ihmiseksi. Kuten länsimaisille tarkoitetuissa buddhalaisuudesta kertovissa opuksissa kerrotaan, tärkeintä buddhalaisuuden harjoittamisessa on motivaatio ja sen aitous.

Uskon, että rutiinit, olivat ne sitten uskonnon harjoittamista tai tavallisia päivärutiinejamme, rauhoittavat mieltä ja sitä kautta vaikuttavat positiivisesti omaan mielentilaamme ja lopulta ympärillämme oleviin muihin ihmisiin. Tiibetiläisille tutut rukousmyllyt ja ru-

kousnauhat tuovat ehkä turvallisuuden tunnetta, vaikka materiaan ei buddhalaisten oppien mukaan tulisi kiintyä. Buddhalaiseen rukoukseen, sen merkityksiin ja syihin on länsimaalaisen lähes mahdotonta päästä täysin sisälle. Ymmärtäminen vaatisi perinpohjaista Tiibetin kulttuurin sisäistämistä, jota varten pitäisi asua Tiibetissä, puhua tiibetä ja oppia buddhalaisuutta heidän seurassaan, ei pelkästään länsimaisille tarkoitettujen kirjojen avulla.

Oman ymmärtämykseni ja yksinkertaistamiseni mukaan tiibetiläinen rukous menee perille, tai lähtee liikkeelle nimenomaan jonkun laukaisevan voiman vaikutuksesta. Tarvitaan liike, jotta rukous ylipäättään on rukous. Liikkeen aiheuttajaksi tarvitaan myllyn pyörittäminen antamalla sille vauhtia, tai tuulen, lämmön tai veden aiheuttama voima, joka myös lähettää rukousta eteenpäin.

4 Matkakirja rukousnauhana

Ennen matkaa olin suunnitellut välittömästi kotiinpaluun jälkeen tekemäni matkakuvistani kuvakirjan, johon kokoaisin parhaat matkakuvat miellyttäväksi kokonaisuudeksi. Ajattelin, että kuvien työstäminen auttaisi minua kokoamaan ajatuksia, joita matka herätti, ja että saisin näin helposti kerrottua muille kokemuksistani. Eräänä unettomana yönä Tiibetissä, sain päähäni, että haluankin työstää matkakuviani konkreettisesti, käsin kosketeltavasti. Palasin kotiin pää elämyksiä pullollaan, ajatukset sekavina matkan jäljiltä. Aikaerosta uupunena aloin askarella. Halusin tehdä silkkipaperista käteen sopivia, kivenkaltaisia, mutta kevyitä onttoja helmiä, joihin lajittelin, tulostin ja liimasin matkakuvamateriaalia. Jokaiseen helmeen revin ja käsittelin yhden tai useamman kuvan, kuvissa ihmisiä, maisemia, paikkoja, yksityiskohtia Tiibetistä ja Kiinasta. Tarkoitukseni oli tehdä paperipalloista luonnos tulevaa rukousnauhaa varten, kiinnittää pitkään naruun 108 karheaa, kuvista väritynyttä paperihelmeä.

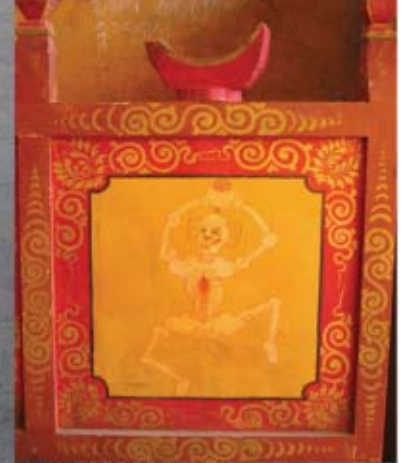
Tätä luonnosharjoitusta tehdessä purin ajatuksiani, lokeroin niitä mielessäni keskittyen täysin paperiin ja liистерin läträämiseen. Usean päivän askartelutuokio heti matkan jälkeen oli minulle kuin meditaatio, tarvitsemani rauhoittuminen muutaman viikon vieraalla maalla olemisen jälkeen. Ajanpuutteen vuoksi ehdin tehdä helmiä n. 60 kappaletta, mutta ajatus välittyy kokonaisuudesta yhtä lailla. Nauhasta tuli jopa puettava esine, jota tutkiessa itsekin löydän kuvista aina uusia yksityiskohtia. Lisäksi nauhaa liikutellessa kuuluu mukavasti kumiseva ääni, joka syntyy kun ontot paperihelmet kolisevat toisiaan vasten.

Jouduin käsittelemään helmiin tulevia kuvia, repimään ja pehmentämään paperia, jotta se istuisi rosoiseen silkkipaperipintaan. Kuluneet kuvat, sekoittunut järjestys ja suunnittelemattomat aiheet ovat helminauhassa muistoja matkalta. Muistoja, jotka katoavat, häviävät kokonaisuuteen, mutta joihin voi myöhemminkin tarttua ja huomata niistä syntyvän yhtenäisen tarinan. Paperihelminauhan tarkoitus oli rukousnauhaideani luonnoksenomainen konkretisoiminen. Matkan kokemusten jakaminen muille on vaikeaa, kukaan muu ei voi täysin ymmärtää todellista tunnetta vieraalla maalla kuvien tai kertomustenkaan perusteella. Helminauhassa halusin tuoda esiin palasia sieltä täältä, omituisiakin kohteita, joihin olin kiinnittänyt huomiota.

Helminauhan tekemisen tarkoituksena oli koota itseäni kehittääkseni ideoitani työtä varten. Lopulliseen työhön liittyviä kysymyksiä nauhan tekovaiheessa olivat materiaalit ja helmien koko. Ison helminauhan tekeminen nosti ilmaan kysymyksen, pitäisikö lopullisen rukousnauhan helmien olla pieniä, vai voisivatko ne kenties olla reilusti isompia?

Tiibetissä liike, vilkkaus, auringon päivettämät ja kylmän puremat kasvot, juuret, katoaminen. Tiibetin mahdottomalta vaikuttava tulevaisuus, tapahtumat, joihin kietouduin mukaan.

Junalla matkustaminen paras tapa nähdä. Pysyy maan kamaralla ja maisemat vaihtuvat silmien edessä.

Käveleminen pyhiinvaellusreiteillä tiibetiläisten kanssa. Kävellessä kohtaa ihmisiä, yhdessä kävellessä toisilleen tuntemattomillakin on yhteinen päämäärä, sama suunta.

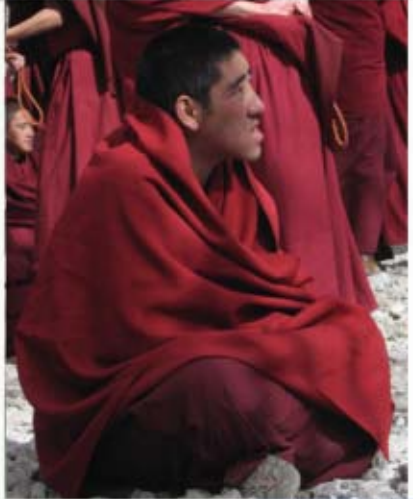
Tiibetiläiset ihmiset

Heistä huokui uskomaton hyvyys, jota he pyyteettömästi tuntuivat haluavan jakaa. Molempipuolinen ihmetys kun kohtasimme vaikkapa mummon, joka tervehdykseksi näytti meille kieltä.

Luostarimatka Shar Gombaan ja meistä huolehtivat nunnat siellä.

Meitä pidettiin nuorina, melkein lapsina ja ehkä senkin takia meistä huolehdittiin, meitä lääkittiin ja autettiin, vaikka yhteistä kieltä nunnien kanssa meillä ei ollut.

5 Hyvä kiertää ihmiseltä ihmiselle

5.1 RUKOUS YLEISMAAILMALLISENA IDEANA

”Rukous on vuorovaikutusta, vuoropuhelua Jumalan ja ihmisen välillä. Tämä merkitsee sitä, että rukous on sanoja, laulua, mutta myös vaikenemista, Pyhän edessä olemista.” (Aaltonen, 1996, 110).

Rukous ymmärretään yleensä uskontoihin liittyvänä, uskovan toimintana, *”hartaudenharjoituksena, jossa rukoilija toivoo pääsevänsä henkilökohtaiseen kosketukseen jumaluuden kanssa”* (Factum 6. osa, 1995, rukous). Haluan tässä määritellä rukouksen ennemminkin ajattelutapana, hyvän toivomisena. Rukous voi olla kaunis ajatus ja myötätunnon osoitus. Rukouksen ei tarvitse olla pelkkää asioiden toivomista itselle tai muille tietynä hetkenä sanallisesti tai mielessä. Rukous voisi olla jatkuvaa hyvin toimimista elämässä. Maailma tuntuu julmalta ja epäoikeudenmukaiselta ja on ehkä idealistin ajattelua, että pienet hyvät teot voisivat jotenkin kasvattaa hyvyttä maailmassa. Kristilliset rukoukset on jaettu pyyntörukouksiin, esirukouksiin, kiitosrukouksiin ja katumusrukouksiin. Pyyntörukoukset ovat yleisimpiä ja niissä rukoilija pyytää Jumalalta jotakin. Esirukoukset luetaan jonkun toisen puolesta, kiitosrukouksessa kiitetään Jumalaa esimerkiksi ehtoollisesta ja katumusrukouksessa pyydetään syntejä anteeksi. Kristillisyydessä yhdessä rukoileminen tarkoittaa yhdessä rukoilemista ja jumalanpalveluksiin osallistumista (Aaltonen, 1996, 99). Tässä työssä yhteisöllisyys on pikemminkin yhteenkuuluvaisuuden tunnetta. En vaadi käyttäjiltä tai kokijoilta, että rukouksen tarvitsisi olla konkreettinen tapahtuma, jossa rukousnauhaa näpelöidään ja samalla

rukoillaan jumalia. Yhteinen tai yksinäinen rauhoittumisen hetki riittää.

Unohtumme ajattelemaan monesti vain itseämme, omaa kehittymistämme ammatissa ja elämässä. Meidät on opetettu siihen, että on tärkeää saavuttaa paikka yhteisössämme ja tavoitella senkin jälkeen vielä parempaa paikkaa. Itämaisissa kulttuureissa, kuten Tiibetissä ajattelutapa on erilainen, tai ainakin ihanteellisesti ajattelen sen olevan erilainen ja parempi, kuin täällä. Ihmiset eivät ajattele itseään samalla lailla yksilöinä, eikä henkilökohtainen kehitys ole elämässä oleellista. Buddhalaisuus vaikuttaa käsityksiin ihmisyydestä, ihmiset ovat vain pieni osa suurta kokonaisuutta. Ihmiset tai aika eivät etene, elämä vain virtaa ja kaikki ovat yhteydessä toisiinsa. Kaikki elävät ja luonto ovat yhtä. Niin eri lailla toimivassa ajattelun maailmassa on ehkä helpompi toimia muiden hyväksi. Elämme kulttuurissa, jossa elämä on lyhyt ja ainoa, ja kaikki on pakko saada heti. Buddhalaisuudessa ajatellaan, että hyvät teot vaikuttavat tuleviin elämiin ja palautuvat takaisin joskus. Voimme ajatella, että buddhalaisuuden filosofia on Tiibetin ja idän lahja länsimaille, josta voisimme ottaa vaikutteita.

Rukousnauhoin koristeltu puu matkalla Taishan-vuorelle Kiinassa.

5.2 KORU VIESTIJÄNÄ – KORU RUKOUKSEN VÄLINEENÄ

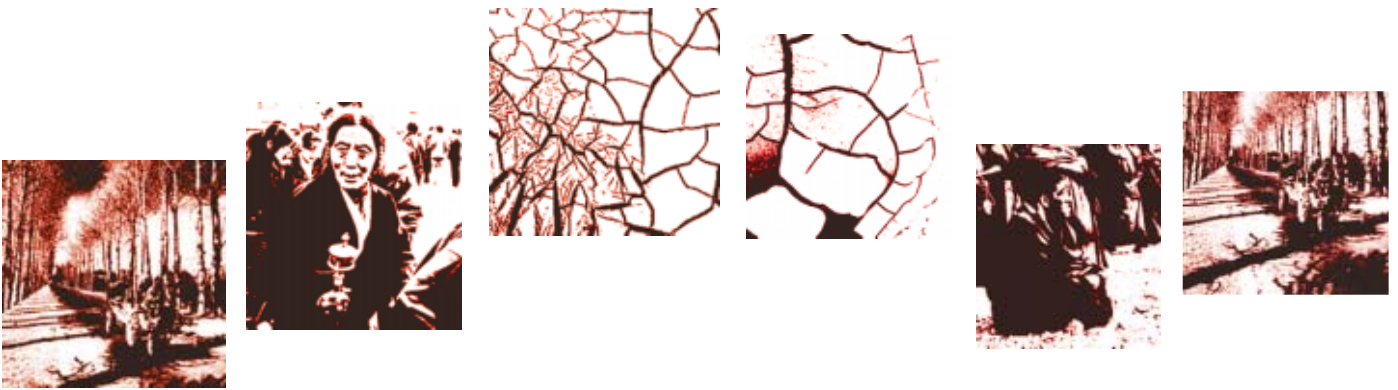
Miten välittää korussa rukous? Havaintomme ovat toisistaan poikkeavia, koska mieleemme käsittelevät asioita hyvin subjektiivisesti. Miten välittää yleisellä tasolla, korun avulla, hyvän kiertäminen, rukouksen levittäminen? Opinnäytetyöprosessin aikana Tiibetin epäoikeudenmukainen tilanne Kiinan alaisuudessa tuli esille myös Suomessa. Työstäni tuli odottamattoman ajan-kohtainen. Lopputuotteeni rukousnauhan avulla toivon omalla pienellä tavallani pystyväni herättelemään ihmisiä myös täällä.

Mikä tahansa koru itsessään on jo viesti. Suunnitteluvaiheessa mietin, mitkä elementit saisivat omaan tuotteeseeni enemmän viestivyyttä. Tein listaa ja ääni, pyörimisliike, heijastus, jatkuvuus, kosketus, pinta, tuntuma olivat elementtejä, joilla ajattelin viestivyyden konkretisoituvan. Loppujen lopuksi rukousnauhassani näyttävät nuo kaikki elementit. Nauha saattaa tulevaisuudessa pilkkoutua paloiksi, jakautua osiin, helmi-

nauhoiksi, koruiksi käyttäjille. Tarkoitus on, että nauha on aluksi esillä kokonaisena, kosketeltavana esineenä.

Opinnäytetyöni on taiteellista toimintaa, muotoilua, muotoiluprosessin läpikäymistä omista sisällöllisistä lähtökohdista matkan kautta. Perustelen opinnäytetyöni kuuluvaksi opinalaani, koska taideteollisuus, design, taide ovat keinoja levittää muille tietoa, ajatuksia, näkökulmia ja yllättäviä ratkaisuja. Tehokkuuteen, ulkoisiin arvoihin ja kaupallisuuteen keskittynyt maailma kaipaa pehmeyttä. Hyvän kiertäminen ja muiden ihmisten tärkeydestä muistuttaminen on tarpeellista. Korumuotoilun avulla, käsityön kautta, ilmaisun voimalla on mahdollista saada ihmiset uskomaan siihen, että hyvää kannattaa kierrättää.

6 A jatuksista helmiksi - helmista nauhaksi

6.1 PÄÄTÖS LOPULLISESTA TEOKSESTA - RUKOUSNAUHA

Suunnittelun alkuvaiheessa valitsin koruteemoikseni neljä elementtiä, joiden avulla rukous leviää Tiibetin buddhalaisuudessa: maan, veden, tulen ja tuulen. Olin ajatellut valmistaa neljä korua lähtökohtina nuo neljä peruselementtiä. Matkalla elementit olisivat helppoja tutkittavia ja raportoitavia - niitä tulisi vastaan missä tahansa, mutta silti niistä voisi aina löytää jotain erityistä, paikalle ja hetkelle ominaista. Vatvottuani päässäni noita elementtejä koruaiheina, tajusin, että en pääse puusta pitkälle. En ollut aidosti innostunut mistään idean alusta. Mielessäni oli liian monimutkaisia härveleitä, joilla ei oikein ollut yhteyttä toisiinsa tai aiheeseeni. Erilaisten suunnitteluvaiheiden ja muutosten kautta päädyin yksinkertaistamaan alkuperäisiä suunnitelmia. Halusin karsia pois ylimääräisen ja välttää liikaa selittämistä. Maa, vesi, tuli, tuuli - siinä oli jo liikaa asioita ympäröiväksi rukousteemaan. Prosessin käännekohtasaa, jo ennen matkaa, oivalsin, että mikä on enintä minua, tavoittaa rehellisyydellä ja aitoudella myös muut ihmiset. Halusin muuttaa tuotesuunnittelun itselleni läheisemmäksi unohtamatta pääasiaa, että koru olisi tarkoitettu rukouksen jakamiseen, hyvän kiertämiseen ja toiveiden levittämiseen.

Lopulliseksi tuotteeksi muokkautui teeman pohdinnan tuloksena yksinkertainen rukousnauha, ehkä perinteisin ja tutuin jo olemassa oleva rukousväline. Rukousnauha tunnetaan yleisesti eri uskonnoissa henkilökohtaisena ”rukouslaskurina”. Kehittelin ajatusta kollektiiviseen käyttöön tarkoitetuksi rukousnauhaksi, esineeksi, joka voisi yhdistää ihmisiä. Pitkän rukousnauhan tekemiseen tiivistyisi mielestäni kaikki, mitä olen oppinut. Iso ja monipuolinen työ mahdollistaisi kaikkien haluamieni materiaalien ja tekniikoiden käytön – vain mielikuvitukseni olisi rajana materiaalivalinnoissa.

Olen huomannut koostavani työni aina jollain tavoin pienistä osista ja kerroksittain. Miksipä en tämän koulun päättävässä työssä ja tekisi jotakin monipuolisen innostavaa tavalla, joka on jo muokkautunut minulle sopivaksi? Suunnittelin rukousnauhan koostuvan monista eri tekniikoista ja tyyleistä. Siinä toteutuu yksityisestä yleinen – yhteisöllinen rukousnauha on koru porukalle.

6.2 LUONNOKSET JA KOKEILUT – TEKNIIKAT JA MATERIAALIT

Tekemisen alkuvaiheessa suunnitelmat olivat massiiviset: rukousnauhasta piti tulla ainakin 15 metriä pitkä. Aioin käyttää lukemattomia eri materiaaleja, joista lopputulokseen päätyneiden lisäksi mainittakoon ruisjauho, kulta, pronssi ja kivet sekä paperi. Matka, suunnitelmien sulattelu ja lopulta työhön ryhtyminen ja siinä hiljalleen eteneminen sai minut tajuamaan, mihin resurssini riittäisivät. Kokeiluja tehdessäni huomasin myös, ettei kaikkea voi yhdistää sulavasti samaan esineeseen. Jos teoksen päämääränä on rauhoittuminen ja hyvyyden jakaminen, ei se voi olla täynnä värien ja eri materiaalien villiä vuorottelua. Suunnitelluista materiaaleista mukaan päätyi vain muutamia, eikä matkalta kerättyä konkreettista materiaalia käytetty ollenkaan. Sattuma vaikutti helmieni synnyssä ja jatkoin nauhani rakentamista aina edellisten helmien valmistuttua, harkiten kokonaisuuden sävyjä ja rytmiä.

6.2.1 RUKOUSNAUHA PALASISTA – JAKAJAHELMET NUUDELEISTA

Kiinan ja Tiibetin supermarketit olivat paratiisi eksoottisia elintarvikkeita ihmettelevälle. Palatessani toin mukani joitakin kummallisuuksia, joista yksi oli pussillinen lootuksen juuren muotoisia läpinäkyviä nuudeleita. Olin suunnitellut käyttäväni niitä joskus johonkin tulevaan projektiin niiden erikoisen muodon ja värin takia. Etsiessäni ja miettiessäni materiaaleja helminauhaan muistin nuudelit ja mietin pitkään niiden sopivuutta työhöni. Lootuksen kukka on merkityksellinen buddhalaisuudessa. Se symboloi ”hengellistä aukonemista” ja on yksi buddhalaisuuden kahdeksasta tärkeästä symbolista. Lootuksenjuurelle en löytänyt merkitystä tai symboliikkaa buddhalaisuudesta, tiedän vain, että lootuksenjuurta käytetään ruuanlaitossa mm. Kiinassa. Enempää perustelematta, pelkän intuition voimalla valoin hopeaan lootuksenjuurinuudeleita, pohtimatta tarkemmin miten saan ne visuaalisesti yhdistettyä kokonaisuuteen.

Tutustuessani Fiskarsin Ruukin Kuparipajan Kiilto Silmissä – suomalaisia koruja huumorilla –näyttelyartikkeliin (Yli-Lassila, 2008, Helsingin Sanomat) ja myöhemmin itse näyttelyyn, törmäsin Tuija Markonsalon koruteokseen Imagine, jossa John Lennonin Imagine-laulun sanat on yksitellen painettu rintanappeihin, jotka lopulta leviävät käyttäjiensä mukana ympäriinsä. Ihastuin ajatuksesta ja mietin, miksei minunkin yhteisöllisen rukousnauhani idea voisi olla lopulta jakautuminen, leviäminen pala palalta, helmi helmeltä?

Ylitsepääsemättömän työläältä tuntuvan teknisen toteutuksen takia päädyin rukoushelminauhaan, jonka helmet eivät ole irrotettavissa yksittäin, vaan jonka voi jakaa kaulakorun mittaisiksi paloiksi. Tämän päätöksen - ja nuudeleiden avulla pystyin paremmin määrittämään rukousnauhan pituutta ja tarvittavien helmien määrää. Päätin, että nuudelit, joilla on tavallisista pyöreistä helmistä poikkeava pyörämäinen litteä muoto, tulevat toimimaan lukko-osina, joiden kohdalta nauha on avattavissa ja yksittäiset kaulanauhat irrotettavissa kokonaisuudesta. Valoin nuudeleita siis yhtä monta, kuin suunnittelin kaulanauhoja tulevan pitkään yhtenäiseen rukousnauhaan. Sopivalta ja realistiselta määrältä tuntui 20 kaulanauhaa, siihen kokonaisuuteen pystyisin valmistamaan tarvittavat muut helmet.

Kiinnitysmekanismit halusin yksinkertaisen helposti käytettävän lukon, joka ei aukea nauhaa liikutellessa. Tein kokeiluja erilaisten lenkkien ja koukkujen kanssa, mutta päädyin pitkälaiseen salpalukkoon, joka työnnetään hopeasaan juotetun lenkin läpi. Lukkovalinnassa kiinnitin myös huomiota sen ulkonäköön, se ei saisi olla liian suuri, mutta ei sen tarvinnut olla huomaamatonkaan. Olen tyytyväinen päätökseeni valaa nuudeleista helmiä. Rukousnauhan lukko-osa näyttää sopuuhaltuudelta ja kokonaisuuteen sopivalta, poikkeava helmen muoto rikkoo sopivasti enimmäkseen tavallisen helmen muotoisista, pyöreistä helmistä koostuvaa nauhaa.

Vasemmalla nuudeleita, joista yhdestä on suoraan otettu silikoni- muotti ja valettu hopeisia osia. Oikealla rakupolton vaiheita ja tuloksia. Rakupolto tapahtui ulkona kaasulämmitteisessä uunissa. Kuumat esineet savustettiin sahanpurupöntössä. Esineet tummuvat ja saavat erikoisen pintansa savustuksessa.

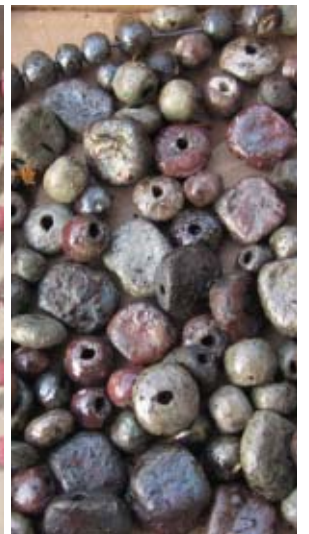

6.2.2 KERAMIikka – RAKUSAVESTA PIKKUHELMIÄ

Pian matkan jälkeen päähäni muotoutui mielikuva rukousnauhasta, joka koostuisi hopea- ja puuhelmien lisäksi rakusavihelmistä. Minulla oli mielikuva rakulasitteiden ja -polttotekniikan rosoisesta, lohkeilevasta, ennalta arvaamattomasta jäljestä ja ajattelin sen sopivan rukousnauhaani. Päätin antaa työn muokata itseään, valitsemalla koepolttoon kolme lasiteväriä. Hankkimani värit olivat turkoosi, okrankeltainen ja epämääräisen tumma rakulasite. Tiesin, että pienten helmien rakupoltto saattaisi olla hankalaa ja väreistä saattaisi polton aikana tulla melkein mitä tahansa. Koepoltossa syntyi kiiltäviä vaaleanvihertäviä pilkullisia helmiä, sekä rusehtavia, epämääräisen kuplivia metallinhohtoisia helmiä, joista joihinkin tuli opalisoiva efekti.

Vihertäviin helmiin olin tyytyväinen ja päätin tehdä loput helmet suurimmaksi osaksi turkoosi –lasitteella, joka siis jostakin syystä tuli koepoltosta vihreänä. Joitakin helmiä halusin lasittaa myös tummaksi, ne sopisivat yhteen vihreiden kanssa.

Koepolton jälkeen pyörittelin savihelmiä urakalla. Muutin karkean rakusaven koostumusta hieman hienommaksi saadakseni enemmän toivomaani ”krakleerausta”, lasitteen halkeilemistä. Odotin koepolton kaltaisia

värituloksia, mutta opin, että rakupoltto on sattumien summa ja näköjään pienet muutokset olosuhteissa voivat muuttaa lopputuloksen aivan päinvastaiseksi. Poltossa ei syntynytkään yhtään vihreäpilkullista helmeä. Tuntemattomasta syystä toisella rakupolttokerralla kaikki yli 400 samoilla lasitteilla lasitettua raakapoltettua helmeä jäivät mattapintaisiksi. Tummalla lasitteella lasitetut helmet olivat lähes mustia, sinisenä läikehtiviä ja vihreäksi luullut tulivat uunista enimmäkseen tiilenpunaisina ja mustan- ja ruskeankirjavina. Olin ihmeissäni, mutta lopulta tyytyväinen. Halusin kyllä käyttää mattapintaisia, aiottua tummempia helmiä. Ajattelin jopa hieman taikauskaisesti, että työ muokkaa itse itseään: Tiibetin epävakaa tilanteen ja tiibetiläisten surun vuoksi minunkin työstäni on tultava tummasävyisempi ja surumielisempi.

6.2.3 PUU – LOPULLISIA VALINTOJA

Materiaalivarastossani oli pitkään jo lojunut kirpputorilta löytynyt autonistuiimeen laitettava hieroma-alusta, joka koostui yli tuhannesta vaaleasta tai tummemmaksi petsatusta ja lakatusta soikeasta puuhelmestä. Puuhelmet eivät sopineet sellaisenaan käytettäväksi rukousnauhaani. Muoto oli epämääräinen ja helmistä huokui halpuus. Tarkoitukseni oli muokata niitä viilaamalla ja maalaamalla. Kokeilin viilata viiltoja puuhelmiin ja muoto muuttuikin miellyttävämmäksi, helmistä tuli mukavampia sormenpäille näprättäviksi. Jokainen helmi oli viilattava ja lakka hiottava puun pinnasta pois. Maalin sijasta päätin käyttää petsiä, jolloin puun syyt ja pinnan pehmeä tuntu olisivat aistittavissa.

Rakupolton jälkeen huomasin, että savihelmet ovat yksin jo niin voimakkaan ja vaihtelevan näköisiä, ettei niiden kanssa sovi liika muilla helmillä leikittely. Luovuin viilto –ideasta ja päätin työstää puuhelmistä vain hieinan alkuperäistä pienempiä ja muodoltaan sulavampia. Osan puuhelmistä päälyystin hopeanvärisellä lyöntimetallilla. Nämä muutamat ”hopeiset” puuhelmet jäivät lopulta ainoiksi puuhelmiksi työssäni. Harmaan ja punertavan eri sävyihin petsatut ja lakatut puuhelmet jäivät lopullisesta työstä pois aivan viime hetkillä. Tajusin sommitteluvaiheessa, että ne olivat kokonaisuuteen liikaa. Vaikka olinkin sorvannut, petsannut ja

lakannut niitä valmiiksi jo pari sataa, ei niitä ollut pakko sisällyttää työhöni. Savihelmien moninaiset sävyt, koot ja muodot toivat jo riittävästi eloa helmiketjuun. Puuhelmien kanssa työstä olisi tullut pidempi, mutta liian levoton.

Tein lopputulosta ajatellen paljon ylimääräistä työtä. Koin silti käyttämäni ajan tärkeäksi enkä olisi päätynyt saavuttamaani lopputulokseen ilman kaikkia kokemia- ni ja työstämiäni vaiheita. Puuhelmet eivät varmasti joudu roskakoriin tai jää laatikkoon, tulen käyttämään niitä jossakin tulevassa projektissa.

Pohdinnan ja kokeilujen jälkeen päädyin käyttämään kokoavana lankana nahkanauhaa. Mietin vaihtoehtoiksi vaijeria, erilaisia punottuja kestäviä siimoja ja vahattua puuvillanauhaa, mutta nahkanauha oli lopultakin vakuuttavin. Luonnonmateriaalina se on kestävä, ainoana miinuspuolena on venyminen ajan myötä. Toisaalta en tiedä vielä miten paljon nahkanauha venyy, tai haittaako nauhan näkyminen helmien väleistä. Venymättömät siimat ja vaijerit tuntuivat teennäisiltä ja liian ohuilta. Nauhan piti olla painavalle keramiikalle ja hopealle riittävän lujaa, enkä halunnut sen olevan lankamaisen ohutta.

Vastakkaisella sivulla puuhelmiä, jotka jäivät pois lopullisesta teoksesta. Vasemmalla aikaisempia puuhelmikokeiluja. Ylhäällä emaloituja hopeahelmiä, jotka myös jäivät pois teoksesta.

6.2.4 HOPEAHELMET – IKKUNOITA TIIBETIIN

Päättyessäni jakaa rukousnauha useampaan kaulakoruksi sopivaan pätkään, päätin myös tehdä joka toiseen pätkään muihin helmiin verrattuna isomman hopeahelmen. Halusin tehdä käteen sopivia vähän pulleita, sileitä helmiä, joihin tulisi erilaisia, eri tekniikoin toteutettuja kuva-aiheita. Laskin, että olisi mahdollista työaika huomioon ottaen tehdä kymmenen helmeä, joten ison keskihelmen paikka olisi joka toisessa kaulakorupätkässä. Joka toisessa myös siksi, etteivät isot hopeahelmet hallitse liikaa pienistä helmistä koostuvaa kokonaisuutta.

Päädyn kulmista pyöristettyyn neliön muotoon, vaikka aluksi en osannut selittää miksi valitsin kulmikkaamman mallin pyöreään sijasta. Kuva-aiheita suunnitelllessani olin jo vaihtaa pyöreään muotoon. Ympyrä on perusmuoto, se symboloi jatkuvuutta ja kuva-aiheet buddhalaisuudesta olisi helpompi sommitella pyöreään. Pyöreä vaikutti liian tavanomaiselta, liian helpolta vaihtoehdolta ja kokeilinkin prässätä alkuperäistä neliöstä muotoa - ja olin tyytyväinen. Neliöinen muoto toi mieleeni matkalta junan ikkunat, vaihtuvat maisemat, nopeasti liikkuvat välähdykset Tiibetistä.

Suunnittelin tekeväni kuvioita hopeahelmiin sahaamalla, pakottamalla ja emaloimalla sekä fotoetsaamalla. Kokeilin yksinkertaista kuvioiden pakottamista ja kolo-

jen emaloimista ja pidinkin kokeiluistani. Rakuhelmien tekemisen jälkeen huomasin vain, että niiden ulkonäkö on niin määrittävää, ettei kokonaisuuteen niiden lisäksi voinut enää lisätä muita värejä emaloimalla. Päädyn käyttämään työssä vain fotoetsattuja patinoituja hopeahelmiä. Osa kuvista on omia matkakuviani, tiibetiläisiä ihmisiä ja maisemia, jotka häilyvinä kertovat hentoja viittauksia Tiibetiin. Osa kuvista on peräisin tiibetiläisestä kauppakojusta löytyneestä värityskirjasta. En ole varma, onko värityskirja tarkoitettu lapsille, vai kenties buddhalismaalauksia opiskeleville. Kirjassa on Tiibetin buddhalaisia kuva-aiheita ja neuvoja, kuinka piirtää esim. lohikäärme.

Hopeahelmiini valikoituneista kuvista voi löytää ruokoilevan munkin tai mummon, rukousmyllyjä, tai selkeämpiä symboleja buddhalaisuudesta: lootuksenkukka, kahdeksanpuolainen pyörä, tai pelkkää mielenkiintoista pintaa. Kuvat on valittu helmiin pääasiassa visuaalisin perustein. Käyttämälläni symboleilla tai kuvilla en ole halunnut korostaa nimenomaan niiden esittämiä asioita. Katsoja voi löytää osista kaunista pintaa tai selkeitä kuvia. En halunnut helmiin hopean kiiltoa, osittain epätarkat kuvat ja tumma patina tekevät hopeasta vanhannäköistä, kulunutta. Helmet ovat löytöesineiden kaltaisia.

HOPEAHELMIÄ RUKOUSNAUHASSA ON KAHDEKSAN. NIISSÄ ON FOTOETSATUT KUVAT HELMEN MOLEMMIN PUOLIN.

MUNKKIHELMI I JA MUNKKIHELMI II

Näiden kahden helmen kuvat ovat peräisin Seran isosta munkkiluostarista, jossa munkkien päivittäiseen harjoitukseen kuuluu perinteinen väittely. Väittely on mielenkiintoista seurattavaa, vaikka tiibetinkielisestä filosofisesta argumentoinnista onkin mahdotonta ymmärtää mitään. Tilaisuudessa pari sataa munkkia täyttää liikehännällään luostarin pihapuistikon. Munkit keskustelevat pareittain kiivaastikin, keskittyneinä omiin argumentteihinsa. Väittelyyn kuuluvat tietyt symboliset käsiliikkeet, eleet ja asennot, jotka ulkopuolisesta näyttävät varsin harkituilta, mutta jopa huvittavilta. (Sangster Leigh Miller 2007, 184).

RUKOILEVAT MUMMOT -HELMI

Tämän helmen toisella puolella vakavakasvoinen tiibetiläisvanhus pitää kädessään rukousmyllyä. Toisella puolella rukousmyllyrivin ohii kulkeva vanha nunna, jonka muistan hymyilleen minulle ikimuiستettavan lämpimästi. Mieleen jäävimpiä ihmisiä Tiibetissä olivat munkkien ja veikeiden lasten lisäksi rukouksiin ja vaellukseensa keskittyneet auringon ja viiman ahavoittamat vanhukset.

LOHKEILLUT MAALI -HELMI

Kuvassa on kuvaa kuivuuttaan halkeilleesta maaliastista Tiibetiläisten thangka –taiteilijoiden työhuoneelta, jossa vierailimme ihastelemassa kärsivällisyyttä vaativaa työtä. Tekijä saattoi maalata yhtä Buddha-maalausta useita kuukausia.

HELMIÄ VÄRITYSKIRJASTA

Lootuksenkukka on yksi kahdeksasta Tiibetin buddhalaisessa taiteessa esiintyvistä onnea tuovasta symbolista. Lootuksenkukka symboloi jumalten syntymää, puhtautta ja kohti valaistumista kurkottamista. Buddha -maalauksissa, Buddha yleensä istuu lootuksenkukan päällä. Päätymätön solmu merkitsee maailman ja mielen luonnon ikuista jatkuvuutta ja jälleensyntymistä. Päätymätön solmu symboli esiintyi Tiibetissä joka puolella. Tiibetiläiset käyttävät ovien sijasta yleensä valkopyöreitä tai värikkäitä oviverhoja ja päätymätön solmu oli oviverhoissa yleisimmin esiintyvä kuvio. (Willis Michael 1999, 101).

Kahdeksanpuolainen pyörä symboloi jaloa kahdeksanportaista tietä kohti kärsimyksistä vapautumista - valaistumista. Toinen kuva on osa maljasta, joka on myös yksi onnea tuottava symboli.

Tähän helmeen valitsin kuviota värityksen kuvista. Koukeroinen kukka-, ja lehtikuviointi on yleistä tiibetiläisissä maalauksissa ja yleisiä ovat myös lohikäärmeet ja taivaalle maalatut, palleroiset pilvet. Buddhalaiset maalaukset, thangkat ovat tärkeitä. Symboliikkaa, kuvia ja tarinoita saattaa olla maalattuna talojen seiniin, oviin ja ikkunankarmeihin. Lhasassa hotellihuoneemme seinillä oli esimerkkejä tyypillisistä tiibetiläisistä maalauksista.

MAISEMA -HELMI

Tässä kuvassa on maisemaa patikkaretkeltämme. Liekö sattumaa vai tarkoituksellako minuun vaikutti juuri tätä tienpätäkää reunustava puurivistö. Tiibet on kuivaa karua maata, jossa puita ei juuri istuttamatta kasva. Nämä olivat lähes ainoat puut, joita Tiibetissä näin.

7 Rukousnauhasta kaulakoruja porukalle

Rukousnauhan pituus on 758 cm ja se koostuu kuudestoista lyhyemmästä osasta. Osien pituus vaihtelee 43-50 cm välillä ja niitä voi käyttää kaulakoruina. Pätkien välillä on hopeinen litteämpi helmiosa, jossa on yksinkertainen salpalukko, joka toimii kaulakorun lukkomekanismina. Salpalukko toimii kiinnityksenä nauhojen välillä ja sietää aukeamatta liikuttelua. Kaulanauhoista kahdeksassa on keskellä hopeahelmi, kahdeksan koostuu pelkistä raku-, ja puuhelmistä ja hopeisesta lukko-osasta. Kaulakorut toimivat itsenäisinä ja ovat keskenään erilaisia.

Alun perin ajattelin, että rukousnauhani helmien määrän on perustuttava jotenkin 108 helmeen. Koin, että nauhani helmien lukumäärä tekisi rukousnauhasta merkityksellisemmän. Myöhemmin luovuin ajatuksesta. Helmistä koostuvan nauhan voi käsittää helposti rukousnauhaksi, oli sen pituus, tai helmien määrä mikä tahansa. Kaulakorun alkuperä, yhtenäinen pitkä rukousnauha, tekee itsessään kaulakorun merkitykselliseksi. Korut kertovat Tiibetistä kuvilla tai ilman kuvia, pelkillä helmillä. Helmet ovat syntyneet prosessissa, jossa Tiibet on aiheuttanut tekijälle ihmetystä. Materiaalit ja niiden olemus viestivät vanhaa ja kadonnutta. Teokseen on pyritty tavoittamaan Tiibetin tuntu. Jos nauha leviää kaulakoruina käyttäjien mukana eri puolille, eivätkä osat enää kohtaa, ehkä osien välille jää näkymätön yhteys.

Tiibetissä oli kaksi toisistaan poikkeavaa värimaailmaa. Toinen oli auringon valossa loistavan kaupungin, väkijoukon vaatteiden ja korujen ja loistavat, sekalaisen kirkkaat värit. Uudet hehkuvat rukousliput ja munkkien punaiset ja oranssit kaavut, turkoosit, korallinpunaiset ja kullatut, maalatut koristeet, valkoisen koristeelliset talot, ja kaiken maailman helmistä pursuavat kojut olivat täynnä värien sekamelskaa.

Toinen värimaailma oli maan väri, kuivuudesta johtuva vuorten ruskeus ja harmaus. Junamatkalla maisemien kiitäessä ohi, oli aikaa ihmetellä maan sävyjen rikkautta. Alun perin suunnittelin rukousnauhaani tulevan kaiken maailman iloisia värejä Tiibetistä. Työn eteneminen, kokeilukappaleiden sommittelu ja eri materiaalien yhteensovittaminen oli kuviteltua vaikeampaa, ja lopulta päädyin tasapainoiseen ratkaisuun, tummahkoon värimaailmaan, jossa värien hienovaraiset vaihtelut tuovat koruun elävyyttä. Rakupolton yllätykselliset tulokset vaikuttivat valintoihini. Olen ratkaisuuni tyytyväinen. Rukousnauhani tarkoitus on olla rauhoittava ja viestiä hyvää, joten harmonisuus ja rauhallisuus osoittautuivat parhaimmiksi. Liika värien leikki ei tuntunut tarkoituksenmukaiselta.

8 Jatkokehittelyn mahdollisuudet

Prosessini rakentui omien kokemusteni perusteella. Työstä ei ollut tarkoitus tulla myyntituotetta, enkä suunnitellut sitä millekään tietylle kohderyhmälle. Lopputulos tuntuu minulle merkitykselliseltä ja uskon sen antavan ajateltavaa muillekin, sen katsojille ja koki-joille. Haluan nähdä miten ihmiset reagoivat työhöni ja pyrinkin saamaan työni esille. On myös tärkeää kuinka teos on esillä: haluan, että ihmisten on helppo koskea siihen, ettei se jää pelkästään katsottavaksi. Vierelleen teos vaatinee pienen alustuksen ja selityksen ideasta. Uskon aiheen ajankohtaisuuden saavan monet kiinnostumaan teoksesta.

Periaatteessa olen valmis myymään helminauhoja, jos joku kokee sellaisen omistamisen tärkeäksi. Jos katsoja näkee korun kauniina, on se mielestäni riittävä syy sen irrottamiseen kokonaisuudesta. Käyttäjää ei vaadita aktiivisesti ajattelemaan pelkästään hyviä ajatuksia tai rukoilemaan nauhan parissa! Enkä ajatellut kiintyä nauhaan kokonaisuutena tai yksittäisiin paloihin, vaan olen hyvilläni jos nauha leviää.

Ensikosketus rakutekniikkaan sai minut kiinnostuneeksi myös jatkamaan sen parissa. Siihen vaaditaan erikoisuuni, jota en kuitenkaan ole suunnitellut vielä hankkivani. Olen kuullut, että kansalaisopistoilla, ker-

hoilla tai järjestöillä voi olla mahdollisuus raku-uunin käyttöön. En epäile, ettei olisi mahdollista löytää keraamikko, joka voisi auttaa tai vuokrata raku-uunia kokeiluja varten. Rakukeramiikassa ja keramiikassa yleensäkin on mielestäni mahdollisuuksia, jotka ovat korualan opiskelussa jääneet sivuun. Raku yhdistettynä jalometalleihin on jatkokehityksen arvoinen muotoiluidea.

Voisin kehittää jaettavasta kollektiivisesta korusta myyntituoteideaa. Aion jatkaa opintojen jälkeen käsillä tekemänä muotoilijayrittäjänä ja tästä voisi saada jotakin laajempaa ja pitempiäaikaista puuhaa. Ei tarvitsisi pysyä pelkissä helminauhoissa, vaan samalla ajatuksella voisi kehittää muunkinlaisia jaettavia kokonaisuuksia. Toisaalta usein yksinkertaisimmat ideat ja niissä pitäytyminen ovat tehokkain keino tulla huomatuksi ja jäädä mieleen. Uskon, että ihmiset tuntisivat korunsa merkityksellisemmiksi, jos tietäisivät kantavansa osaa suuremmasta kokonaisuudesta. Uniikki voi olla enemmän kuin ainoa laatuaan, se voi olla osa kokonaisuudesta, jota käyttäjä voi ajatella kantavansa oman korunsa mukana.

9 Yhteenvedo prosessista

ONNISTUMISEN JA OMAN TYÖN ARVIOINTIA

Työni lähtökohta oli opinnäytetyöksi perinteisestä poikkeava, mutta alusta saakka itseäni innostava ja tekemistä eteenpäin puskeva. Projektin toteuttamiseen en löytänyt esimerkkejä aiemmista opinnäytetöistä. Minun oli itse kyettävä ohjailemaan omaa työskentelyäni, löytämään aiheestani tärkein ja rakentamaan itse määrittelemistäni lähtökohdista omannäköiseni prosessi. Asennoiduin matkaan keskellä prosessia haastavana vaikuttimena, mutta en jättänyt työn kehittymistä sen varaan. Alussa en tiennyt, enkä osannut selittää, miten linkitän matkan työhöni. Itse en ollut epävarma projektin onnistumisen suhteen, mutta matkan myöhäinen ajankohta herätti epäilyksiä työn onnistumista kohtaan. Itse en epäillyt, ettenkö pystyisi yhdistämään matkaa ja opinnäytetyötä. Työn valmistuessa, Tiibetin näkyessä lehtiotsikoissa ja välkkyessä muistoina mielessäni, tiedän, että matka on vaikuttanut projektissa etenemiseeni ja lopputulokseen, vaikka olinkin päättänyt tehdä rukousnauhan jo ennen matkalle lähtöä. Matka antoi ikimuistettavia kokemuksia ja vaikutti minuun enemmän kuin näin pian sen jälkeen osaan kuvailla.

Opinnäytetyöprosessi on pitkä ja vaativa, mutta olen nauttinut sen kaikista vaiheista. Valitsin työn, jossa sai työstää montaa eri materiaalia, monella tapaa. Työn vaihtelevuus olikin yksi innostavimmista tekijöistä. Huomasin, etten pelkää tarttua tekniikoihin, joita en ennen ole kokeillut. Koulussa opitut alan perustekniikat auttoivat uusien tekniikoiden haltuunotossa. Tulevaisuutta ajatellen oli hyödyllistä harjoitella myös piensarjatuotantoa. Välillä osien paljous ja työvaiheiden hitaus kasvattivat hermostuttavaa kiireen tuntua ja työn kokonaisvaltaisuus herätti epäröintiä syntyvää teosta ja aihetta kohtaan. Työskentely oli tasapainoteltua tehokkaan huhkimisen ja ajoittaisen kyllästymisen kanssa. Kokonaisuuden hallinta pysyi kasassa ja kärsivällisyys

riitti. Luottamus lopputuloksen onnistumiseen johtui siitä, että en jättänyt mitään tietyn yhden materiaalin tai yksityiskohdan onnistumisen varaan. Jos rukousnauhassani hallitsevana näkyvät rakuhelmet eivät olisi onnistuneet, olisin luultavasti kehitellyt eteenpäin aiemmin suunnittelemani paperi-, tai kiviheittejä, jotka jäivät pois lopputuloksesta.

Toki olen itse tehnyt työhöni vaikuttavat päätökset, mutta välillä minusta on tuntunut kuin jokin ohjaisi minua ulkoapäin. Toisaalta tuo tunne sopii työhöni ja sen buddhalaisuus-temaan. Kaikki on lopultakin yhden kokonaisuuden virtaa: minä työn toteuttajana, itse työ ja sitä ympäröivät muut ihmiset ja vaikuttimet. Halusin, että jokainen helmi on huolella käsin itse tehty. Jokainen työvaihe savihelmien pyörittelyineen ja puuhelmien sorvaamisineen vei kaiken aikani, mutta toisinaan koin työskentelyn rauhoittava mietiskelynä ja keskittymisenä. Olen aiemminkin huomannut työskenteleväni paljon ja tuotteliaasti. En koe opinnäytetyötäni, tai läpikäymiäni työvaiheita siksi poikkeaviksi aikaisemmista työtavoistani. Periaatteessa työ olisi voinut olla materiaalilähtöinen projekti, olen tutkinut uutta materiaalia, keramiikkaa. Taustalla on kuitenkin matka ja tarina, jotka antavat työlle sisältöä. Koen työn tärkeäksi myös tulevaisuutta ja tulevia töitäni ajatellen. Onnistumalla tässä olen saanut rohkaisun kehitellä suuritöisiäkin projekteja omista kiinnostuksenkohteistani.

Minulle henkilökohtainen lähestymistapa, omiin kokemuksiini nojaaminen, matkan herättämien tunteusten käsittely ja niiden työstäminen loppuun asti on onnistunut. Olen saanut aikaan merkityksellisen työn.

LÄHDELUETTELO

Aaltonen, Riitta. 1996. Pieni kirja rukouksesta. Kirjapaja, Helsinki.

Astikainen. 2008. Vanhanen: en hätiköinyt olympiaboikottia, Helsingin Sanomat, julkaistu 25.4.2008.

Buckley, Chris. 2007. Hey Boss, De train, De train, the locomotive comes to fantasy land. Teoksessa Lhasa, Immersion guides. China Tibetology Publishing House, Lhasa.

Buckley, Michael. 2006. Tibet. The Bradt Travel Guides Ltd, UK.

Choedon, Yeshi & Norbu Dawa. 1997. Tiger books International PLC, Twickenham.

Dalai-lama. 2002. Kolme harjoitusta. WSOY, Helsinki.

Dubin, Lois Sherr. 1987. The History of Beads from 30,000 B.C. to the Present. Thames and Hudson Ltd, London.
Factum 7. osa. 2005. WSOY, Helsinki.

Härkönen, Mitra. 2008. Tiibetin luostariväen kapinassa näkyy epätoivo tulevaisuudesta. Helsingin Sanomat, julkaistu 3.4.2008 lehdessä osastolla Pääkirjoitus.

Revel, Jean-Francois & Ricard, Matthieu. 1999. Munkki ja filosofi. (Ranskankielinen alkuteos: Le bouddhisme aujourd'hui, NiL éditions 1997, Paris.) Basam Books Juva: WSOY, Helsinki.

Sangster, Leigh Miller. 2007. Laying the Smack Down – Tibetan Buddhist debate. Teoksessa Lhasa, Immersion guides. China Tibetology Publishing House, Lhasa.

Sillanpää, Sami, 2008. Rukouksia vapaudessa. Helsingin Sanomat, julkaistu 13.4.2008.

Willis, Michael. 1999. Tibet - Life, Myth, and Art. Duncan Baird Publishers, London.

Yli-Lassila, Jukka. 2008. Siistejä luodinreikiä rintakoruissa. Helsingin Sanomat, julkaistu lehdessä 28.1.2008.

Kirjallisuus

Dunham, Carroll. 1993. Tibet - Reflections from the Wheel of Life. Abbeville Press, New York.

Dalai-lama. 1990. Vapaus maanpaossa. Biokustannus Oy, Gummerus Kirjapaino, Jyväskylä.

Dorme, Gyurme. 1996. Tibet handbook. Trade & Travel, England.

Harrer, Heinrich. 1998. Seitsemän vuotta Tiibetissä – elämäni Dalai-laman hovissa. (Saksankielinen alkuteos: Sieben Jahre In Tibet. 1952.) WSOY, Juva.

Rinpoche, Sogyal. 1997. Tiibetiläinen kirja elämästä ja kuolemasta. (Englanninkielinen alkuteos: The Tibetan Book of Living and Dying. 1997. HarperCollins Publishers Inc.) Otavan kirjapaino, Keuruu 2004.

Kuvalähteet

Tekijä, paitsi kansikuva Minna Koskinen ja kuvat sivuilla:

s. 6. Portaat Seran luostarin temppelissä. Minna Koskinen.

s. 8. Tiibetin lippu. <http://www.tibet.com/flag.html>, 1.5.2008.

s. 9. Dalai-lama. <http://dalailama.com/images/pgallery/printable9.jpg>, 1.5.2008

s.10. Mustavalkokartta. <http://www.blo-gros.info/tibet/mapy.html>, 1.5.2008.

Värikartta. www.maps-of-china.net/.../tibet-touristmap.html, 1.5.2008

Malli korukuvissa: Iida Airasmaa

s. 35 Sirkka, Emmi, Martina, Ulla, Tiia ja Minna

Ohjaavat opettajat: Essi Sikanen ja Mika Heinonen

Opponentti: Alno Sipilä

